

Magnum Photos és possiblement la cooperativa més famosa del món. I, sens dubte, la que més té a veure amb la nostra idea del món. Fundada per Cartier-Bresson, Robert Capa, David Seymour i George Rodger, ha distribuït arreu del món la història gràfica dels últims setanta anys, des de la Guerra Civil fins a l'ocupació de l'Iraq.

IVAM / EL TEMPS

Memòria fotogràfica cooperativa

La cooperativa Magnum Photos i els seus fotògrafs són els responsables de la majoria d'imatges que ens vénen al cap quan pensem en la Guerra Civil espanyola, la Segona Guerra Mundial, la guerra del Vietnam o la guerra de l'Iraq. Tot i que es va fundar el 1947, en els fons de Magnum hi ha les obres dels seus quatre fun-

dadors: el recentment desaparegut Henri Cartier-Bresson, també anomenat l'"ull del segle"; Robert Capa –l'impulsor de la cooperativa, mort ara fa cinquanta anys–, David Chim Seymour i George Rodger.

La imatge del milicià de la Guerra Civil espanyola que cau enrere, amb els braços estesos, el fusell encara en una

mà, després d'un tret, és de Robert Capa; la del soldat nord-americà que desembarca a Normandia –ell i el que l'envolta immortalitzats amb el seu moviment original– també és de Capa. La imatge de Miguel Hernández recitant poesia a les tropes republicanes és de David Seymour –del qual l'any passat l'IVAM va exposar una magnífica retrospectiva–.

I la fotografia d'una patrulla de soldats de la legió àrab (Segona Guerra Mundial) muntats sobre camells en el desert de Jordània és de Rodger.

I no sols guerres: el xiquet que camina, més content que un gínjol, amb dues llustroses ampolles de vi, una a cada mà, per la Rue Mouffetard de París, és de Cartier-Bresson. Com també el Jean-Paul Sartre que mira a càmera recolzat sobre la barana d'un pont parisenc, amb el món diluïnt-se al seu darrere.

Els fundadors de Magnum són autors d'aquestes obres, però altres fotògrafs de Magnum són els responsables d'altres fites més recents: el xinès que atura una columna de tancs a la plaça Tiananmen, el 1989, va ser immortalitzat per Stuart Franklin (Londres, 1956), també fotògraf de l'agència, i la jove pacifista nord-americana amb una flor entre les mans que mira de fit a fit els policies antidisturbis en una manifestació contra la guerra del Vietnam és del Magnum Marc Riboud.

Diu la mateixa agència Magnum que Capa va ser qui va convèncer Cartier-Bresson –pintor de formació i amic dels surrealistes– de dedicar-se a la fotografia d'informació: "No et quedis amb l'etiqueta de fotògraf surrealista –li digué Capa al francès–. Sigues fotoperiodista. Si no, cauràs en el manierisme. Guarda el surrealisme al teu coret, amic. No t'aturis. Mou-te!" Aquest consell, reconeix Cartier-Bresson, li va eixamplar el seu "camp de visió". L'objectiu de Capa en fundar Magnum anava en la mateixa línia: deixar que els fotògrafs anessin on vulguessin i vendre les fotos a mitjans de tot el món. Això els donava els diners per ser lliures, anar on creien que havien d'anar i fotografiar el que veien. Capa i Seymour s'hi van arriscar tant que van caure en sengles conflictes abans que l'Agència complís deu anys. Capa va morir a Indoxina el 1954 –ara fa cinquanta anys– i Seymour, al Canal de Suez, el 1956.

Magnum va defensar els drets d'autor dels seus fotògrafs. Per primera vegada, el fotògraf, i no el mitjà, era el propietari de les fotografies, la qual cosa els permetia publicar les seves obres a la revista *Life* i poder vendre, després, els drets a setmanaris d'altres països, com el *Paris Mach* o el *Picture Post*.

MAGNUM / EL TEMPS

A dalt, "Bernard Berenson a la Galeria Borghese de Roma" (1955), una fotografia de David Seymour. A sota, una de Marc Riboud sobre una manifestació davant del Pentàgon (Washington, 1967).

Els primers fotògrafs que es van incorporar a Magnum després dels fundadors van ser el suís Werner Bischof i l'austríac Ernst Haas, que van cobrir, respectivament, la penúria de l'Índia i la desolació de l'Europa de postguerra. En la dècada dels cinquanta s'hi afegiren Cornell Capa, el germà petit de Robert; Marc Riboud, molt conegut per les seves imatges sobre la Xina, i Eve Arnold, autor de dues famoses col·leccions de retrats de Marilyn Monroe i dels Musulmans Negres. Després, els testimonis de Phillip Jones Griffiths a Vietnam, Susan Meisela a la revolució sandinista de Nicaragua o els de Gilles Peress a Irlanda del Nord, l'Iran o la sagnant Ruanda d'hutus i tutsis.

Cinquanta-set anys després de ser fundada, Magnum continua complint la seva missió: garantir la llibertat dels seus fotògrafs i, de retruc, garantir el dret a la informació. És fàcil que un mitjà de comunicació, per interessos polítics o econòmics, no envie cap corresponçal ni cap

fotògraf a la guerra de l'Iraq, posem per cas. El mitjà es podrà nodrir igualment d'informació a través d'agències més o menys governamentals de notícies i dels seus fotògrafs. Però és difícil per a qualsevol mitjà no publicar una foto incòmoda sobre qualsevol d'aquests conflictes si està signada per Magnum, perquè tota la resta de mitjans la publicaran. Com negar-se a treure en portada una imatge tan impactant, per exemple, com la del xinès aturant els tancs a Tiananmen?

L'èxit de l'agència Magnum Photos és que ha sabut sobreviure i que ha estat model per a moltes altres agències de fotògrafs, noves empreses que, molt o poc compromeses amb la informació, han ofert alternatives a les imatges que distribueixen les agències oficials de notícies –les depenents d'un estat, per exemple– que, en alguns casos, han hagut de passar pel filtre d'una censura interna.

Àlex Milian